

Aleg. LXXXIX.

Sprawozdanie

komisji administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie ustawy budowniczej dla król. stoł. miasta Lwowa.

Wysoki Sejmie!

Projekt do ustawy budowniczej dla miasta Lwowa, — przedłożony Sejmowi przez Wydział krajowy, — a przez Wysoką Izbę uchwałą z dnia 23. marca b. r. komisji administracyjnej do zbadania i zdania sprawy przekazany, uchwalony był przez Radę miasta Lwowa.

Wydział krajowy rozpoznawał rzeczony projekt do ustawy na mocy postanowienia §. 104. statutu kr. stoł. miasta Lwowa, i poczynił zmiany, niektóre stylistycznej tylko, niektóre zaś zasadniczej natury. Stylistyczne zmiany przyjęła komisya bezwarunkowo, i jak najchętniej byłaby widziała ich więcej, albowiem projekt do ustawy budowniczej uchwalony przez Radę miasta Lwowa, opracowany na podstawie ustawy budowniczej dla miasta Wiednia stał się mimowolnie niemal dosłownym z niemieckiego przekładem, przez co ucierpiała nie tylko potoczność języka, ale rzecz można ustawa stała się nie jasną, a częstokroć nawet nie zrozumiałą. Komisya starała się, o ile mogła, uchylić wspomniane wadliwości, niepodobna wszakże zataić, iż niezdolała dokonać w całej pełni zadania tego. Jest to bowiem rzeczą, nadto świadomą, iż raźniej pisze się niżeli przerabia ustawy. Przy licznych przedmiotach, jakie Wys. Sejm przekazał komisji administracyjnej nie starczyło jej tyle czasu aby zająć się nie tylko rozpoznaniem ducha ustawy, zbadać szczegółowe jej postanowienia, ocenić doniosłość tychże w zastosowaniu do praktycznego życia, — lecz oraz wziąć się, jak to mówią, z gruntu do stylizowania całej ustawy zawierającej przeszło 80 paragrafów. — Uważaliśmy jednak potrzebę ustawy budowniczej dla miasta Lwowa o tyle nagłą, że nie wahamy się zalecić Wysokiej Izby, przyjęcie takowej aczkolwiek pod względem czystości i ducha języka zostawia ona nie jedno do życzenia.

Zmiany zasadnicze, jakie wnosi Wydział krajowy odnoszą się do postanowień zawartych w §§. 11, 12, 13, 18, 44, 75 i 76 projektu ustawy.

Paragraf 11. projektu stanowi, ażeby plany do budowy podpisywane były przez koncesyonowanych budowniczych. Wydział krajowy jest zdania, że postanowienie takie, wykluczając konkurencyę techników zdolnych ale niekoncesyonowanych, czyni ujmę rzeczy samej i niekorzystny wywarłoby wpływ na rozwój architektury. Komisya przychyliła się do zdania Wydziału krajowego i przyjęła w §. 11. ustawy postanowienie, ażeby plany do budowy podpisywane były przez autora planów, niekładąc warunku, ażeby autor był zarazem budowniczym koncesyonowanym. Przyjmując zasadę pierwszą znalazłby się Magistrat miasta Lwowa częstokroć w tem położeniu, iż musiałby odrzucić plany wypracowane przez c. k. Urząd techniczny, ponieważ tenże nie jest koncesyonowanym budowniczym, a przecież niepodobna wymagać aby c. k. Rząd przy budowach rządowych nieużywał do wypracowania planu swoich organów, którzy kwalifikują budowniczych i udzielają tymże koncesyę, ale poruczał te prace prywatnym budowniczym koncesyonowanym, lub szukał ich podpisu. Inną jest rzeczą prowadzenie budowy, w tym względzie wszakże obowiązują bezwarunkowo postanowienia §. 19., że budowa prowadzoną być może tylko przez osoby w myśl Ustawy przemysłowej do tego powołane, które przyjmują na siebie całą odpowiedzialność za przestrzeganie względów publicznego bezpieczeństwa.

W §. 12. żąda Wydział krajowy, ażeby po wniesieniu podania o pozwolenie na budowę, Magistrat przeprowadził natychmiast komisję, celem zbadania projektu budowy i stosunków prawno-prywatnych. Projekt Rady miejskiej postanawia by komisya taka natenczas tylko miała miejsce, jeżeli podający o konsens, nie złoży planów podpisanych przez sąsiadów i w ogóle przez wszystkie przy zamierzonej budowie interesowane strony. Niemożna zaprzeczyć, że projekt Rady miejskiej ma pewną praktyczną stronę, na cóż bowiem komisyjnego dochodzenia stosunków prawno-prywatnych, skoro interesowane strony stwierdziły pisemnie, że zgadzają się na zamierzoną budowę. Komisya administracyjna przyjęła więc w §. 12. postanowienie projektu Rady miejs. z tą atoli modyfikacją, iż jako zasadę stanowi przeprowadzenie komisji złożonej z administracyjnego i technicznego urzędnika Magistratu, zaniechanie zaś onej dopuszcza jako wyjątek, jeżeli strony interesowane stwierdzą pisemnie, że na zamierzoną budowę zgadzają się.

Termina krótsze proponowane przez Wydział krajowy w §. 13. znajduje komisya w obec zmiany postanowień zawartych w §. 75 i 76. całkiem uzasadnione. Nie zgadza się atoli z wnioskiem Wydziału, ażeby w §. 18. wykreślić ustęp, który wkłada na budującego obowiązek postarania się o nowy konsens, gdyby po udzieleniu mu konsensu, jednakże przed rozpoczęciem budowy, okazała się potrzeba zmiany planu ze względów policyjno-budowniczych. Postanowienie takie istnieje po dziś dzień w przepisach budowniczych dla miasta Lwowa wydanych, i nie wywołało skutków, o jakich sprawozdanie Wydziału krajowego wspomina, komisya sądzi przeto, iż należy zachować stan jaki jest, zmieniła tylko słowa „ze względów publicznych“ na słowa „ze względów policyjno budowniczych.“

W §. 44. wnosi Wydział krajowy, ażeby schody były zawsze z ogniotrwałego budowane materiału, jeżeli dom ma więcej jak jedno piętro. Projekt Rady m. stanowi również żeby schody w domach o więcej niż jednym piętrze były z materiału ogniotrwałego, atoli w tenczas tylko, jeżeli istnieją jedne główne schody, gdzie zaś są drugie schody boczne, tam dozwala by i główne były drewniane.

Zważywszy, że we Lwowie i w okolicach jego brak odpowiedniego na schody kamienia, schody zaś żelazne są kosztowne i niekoniecznie do klimatu naszego zastosowane, zważywszy dalej, że bezpieczeństwo od pożaru, a nawet względy porządku i czy-

stości wymagają, ażeby w każdym domu więcej znajdowało się schodów, czemu oczywiście już dla oszczędzenia kosztów, stałoby na przeszkodzie postanowienie przez Wydział krajowy proponowane; komisya administracyjna skłoniła się do zasady pośredniej i dopuszcza budowę schodów drewnianych, lecz wymaga oraz, ażeby one ogniotrwale były urządzone. Z materiału ogniotrwałego zaś muszą natenczas tylko być sporządzone, jeżeli dom o dwóch lub więcej piętrach ma jedno główne schody. Tym sposobem sądzi komisya stanie się zadość warunkom bezpieczeństwa osób i mienia, a nie pomnoży przecieź kosztów zbytecznych dla budujących domy.

Postanowienie o udzielaniu konsensów na budowę zawarte w §. 75. i 76. przyjęła komisya według brzmienia przez Wydział krajowy proponowanego, z powodów przytoczonych w sprawozdaniu Wydziału. Nie zgodziła się zaś na zmianę §. 77 i 78, te bowiem stanowią jedynie o tem, jaka władza rozstrzyga rekursa w sprawach budowniczych w drugiej i ostatniej instancyi, ale nie przesadzają bynajmniej, ani też uchylać mogą postanowienia statutu m. Lwowa o wykonywaniu przez Wydział krajowy bezpośredniego nadzoru nad majątkiem gminy.

Oprócz wspomnianych zmian wyszłych z inicjatywy Wydziału krajowego, poczyniła komisya inne jeszcze zmiany, które zdaniem jej przyczynić się muszą do trwałości budowli, do większego bezpieczeństwa od pożaru i większej wygody mieszkańców. I tak, przyjęła komisya jeden tylko format cegieł, z uwagi, że istnienie drugiego mniejszego formatu utrudniałoby kontrolę pod względem grubości murów, wprowadzałoby różne zawikłania w samym prowadzeniu budowy, a ostatecznie mogłoby narazić ustawę niniejszą na kwestyę sankcyi, gdyż p. Minister spraw wewnętrznych w reskrypcie z dnia 10. czerwca 1874 L. 7773 wskazuje wyraźnie, że dążnością jest rządu do zaprowadzenia jednego formatu cegieł. Dla Lwowa jest zresztą drugi mniejszy format cegieł zupełnie obojętnym, ponieważ takie cegły użyte być mogą tylko do celów przemysłowych i gospodarczych, zaś dział III. ustawy „o budowlach na cele przemysłowe“ zawiera postanowienia więcej ułatwiające.

Rozmiary otworu kominów przełazowych (§. 41.), rozmiary szerokości schodów i wysokości stopni tychże (§. 44), zmieniliśmy na miarę metryczną w tym samym stosunku jaki dziś istnieje, przyjęliśmy zaś postanowienie, by wyciory kominów zamykane były podwójnemi od siebie odstającemi drzwiczkami żelaznemi, ponieważ praktyka poucza, że jedne drzwiczki żelazne nie chronią dostatecznie w razie silniejszego ognia.

Najważniejszą zmianą jest przyjęcie postanowienia zawartego w §. 4 i 7. ust., mianowicie: iż w sprawach wyłączenia orzeka w pierwszej instancyi Magistrat jako władza polityczna a rekursa rozstrzygają władze rządowe. Zmianę tę przyjęła komisya w skutek uwag komisarza rządowego, iż Rząd nie może zrzec się prawa orzekania w kwestyach expropriacyi, i że bez wyraźnego zastrzeżenia mu tego prawa w niniejszej ustawie, nie byłoby nadziei uzyskania dla niej najwyższej sankcyi.

Po tem przedstawieniu rzeczy wnosi komisya administracyjna :

„Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt do ustawy.“

We Lwowie dnia 5. kwietnia 1876.

Przewodniczący
Grocholski.

Sprawozdawca
Marceli Madejski.

USTAWA

budownicza dla król. stoł. miasta Lwowa z dnia

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje :

Art. I.

Król. stoł. miastu Lwovu nadaję załączoną ustawę budowniczą.

Art. II.

Równocześnie z działalnością tej ustawy tracą moc obowiązującą dotychczasowe rozporządzenia i przepisy budownicze.

Art. III.

Przeprowadzenie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

USTAWA

... dnia 17 kwietnia 1901 r. o

Władza i obywatelstwo w Królestwie Galicji i Lubeckiej i Włoch
Krajowa Komisja Wydziałowa w Warszawie

Art. I

Królestwo Galicji i Lubeckiej i Włoch
ustawy budowlane

Art. II

Władza i obywatelstwo w Królestwie Galicji i Lubeckiej i Włoch
ustawy budowlane

Art. III

Władza i obywatelstwo w Królestwie Galicji i Lubeckiej i Włoch
ustawy budowlane

Ustawa budownicza

dla kr. stol. miasta Lwowa.

Ustawy budżetowej

na rok 1934

Dział I.

O pozwoleniu na budowę.

§. 1.

Pozwolenia urzędowego (konsensu) potrzeba:

na budowę nowych domów, na przebudowanie lub powiększenie budynków istniejących;

na przedsięwzięcie w budynkach istniejących takich zmian, które na moc i trwałość budynku, lub bezpieczeństwo ogniowe oddziałują, albo z którymi przeobrażenie frontu jest połączonem, albo które wywierają wpływ na prawa sąsiadów;

na budowę studziń, wodociągów, zbiorników na wodę lub nawóz, śluz, kanałów, jam kloacnych;

na przedsięwzięcie robót w ogólności, z którymi wykopy ziemne są połączone; wreszcie

na odgraniczenie gruntów prywatnych od ulic i placów publicznych.

Przy budowach c. k. Skarbu wojskowego, niemniej przy budowach kolejowych, i przy budowach w pobliżu kolei żelaznych obowiązują szczegółowe przepisy, o ile takowe odmienne zawierają postanowienia.

§. 2.

Przy zmianach lub naprawach, przy których niezachodzi żaden z przypadków w §. 1. wymienionych, wystarcza jeżeli budowniczy lub majster zawiadomi poprzednio miejski urząd budowniczy przez zapisanie przedsięwzięcia się mającej roboty w księgach na ten cel przeznaczonych.

Urząd budowniczy mocen jest wstrzymać wykonanie robót, któreby uznał za należące pod przepisy §. 1., i zażądać przedłożenia w myśl §. 8. niniejszej ustawy.

Przy mniejszych naprawach, które nie wprowadzają zmiany w ogólnym stanie budynku, nie wymaga się żadnego zawiadomienia.

§. 3.

Przy każdej budowie frontowej zachować należy ściśle ustanowioną linię regulacyjną i wysokość poziomu.

Jeżeli przedmiot budowy, czy to budynek czy odgraniczenie, przypierać ma do ulicy lub placu publicznego, należy przed wniesieniem do Magistratu podania o konsens zapewnić się, czy kierunek dotychczasowej linii frontowej nie ulegnie zmianie.

Gdyby zmiana taka nastąpić miała, należy wnieść do Magistratu podanie o oznaczenie linii regulacyjnej, a względnie oznaczenie poziomu dla stawiać się mającego budynku z załączeniem właściwych planów w 2. egzemplarzach, a mianowicie :

S y t u a c y j n e g o, w takiej rozciągłości, aby regulacja dokładnie rozpoznana być mogła ; i

n i w e l a c y j n e g o, jeżeli teren jest pochyły lub nierówny.

Jeżeli przedmiot budowy wchodzi w obręb planu regulacyjnego przez Radę miejską już uchwalonego, natenczas ma być załatwienie podania doręczone stronom w przeciągu dni 30, jeżeli zaś osobna uchwała Rady miejskiej jest potrzebna, w przeciągu dni 60.

§. 4.

Jeżeli w skutek ustanowienia linii regulacyjnej okaże się potrzeba, aby stawiać lub przebudować się mający przedmiot budowy po za dotychczasową linię frontową został naprzód wysunięty, albo wstecz cofnięty, natenczas

w pierwszym przypadku podający o konsens obowiązany jest część gruntu leżącego pomiędzy dawniejszą linią frontową a nową linią regulacyjną nabyć od gminy na własność,

w drugim zaś przypadku służy gminie m. Lwowa prawo nabycia na publiczną drogę części gruntu pomiędzy dawniejszą linią frontową a nową linią regulacyjną położone.

Gdyby w obu tych przypadkach co do kwoty wynagrodzenia ugoda dobrowolna do skutku nie przysłała, będzie cena wynagrodzenia oznaczoną przez sądowe oszacowanie.

Postanowienie co do kierunku linii regulacyjnej należy wyłącznie do zakresu Władz autonomicznych. Orzeczenie o obowiązku odstąpienia Gminie na publiczną drogę części gruntu należy do zakresu Magistratu jako władzy politycznej. (§. 78.)

§. 5.

Właściciel nowo-wybudowanego domu obowiązany jest wzdłuż całej realności, jeżeli tamże chodnik jeszcze nie istnieje, takowy swoim kosztem od strony ulicy aż do $\frac{1}{6}$ szerokości tejże ułożyć. Szerokość tegoż i konstrukcyja, jakoteż jakość użyć się mającego materiału zostanie przez miejski Urząd budowniczy wskazaną.

Niemniej jest rzeczą właściciela skutecznie wybrukowanie części chodnika przed bramą wjazdową według wskazówek miejskiego Urzędu budowniczego.

Po prawidłowem wykonaniu tych robót przechodzi chodnik na własność miasta, którego kosztem konserwacya, względnie odnowienie w przyszłości, skutecznionem będzie.

W razie gdyby w ulicach w chodniki dotąd nie zaopatrzonych, takowe kosztem gminy ułożone zostały przed zabudowaniem pustych jeszcze gruntów, winien każdy właściciel nowo w ulicach takich wybudowanego domu po ukończeniu budowy domu zwrócić funduszowi gminy kosztu ułożenia chodnika przed swą realnością w miarę długości frontu.

§. 6.

Jeżeli grunt pod budowlę przeznaczony ma być na części podzielonym, które osobne ciała tabularne stanowić mają, należy przed wniesieniem podania o konsens do budowy potwierdzenie planu działów uzyskać.

Tym celem należy przedłożyć plany sytuacyjne w 2 egzemplarzach i w tychże oznaczyć i pokotować czarnym kolorem granice całej podzielić się mającej realności, zaś czerwonym kolorem granice utworzyć się mających parceli, prócz tego należy podać na planach wymiar całej realności przed podziałem, jakoteż wymiar pojedynczych nowych parceli.

§. 7.

Gdyby dla publicznej komunikacyi uznaną została potrzeba otwarcia nowej drogi przez grunta prywatne, bądź puste bądź zabudowane, lub też rozszerzenia istniejącej ulicy, obowiązany jest właściciel dotyczącej realności odstąpić potrzebną na ten cel część gruntu za wynagrodzeniem.

Orzeczenie o tym obowiązku właściciela należy do zakresu Magistratu jako władzy politycznej. (§. 78.)

Gdyby co do kwoty wynagrodzenia ugoda dobrowolna nie przyszła do skutku, będzie cena wynagrodzenia oznaczona przez sądowe oszacowanie.

§. 8.

Przed rozpoczęciem budowy należy wnieść do Magistratu podanie o pozwolenie na budowę (konsens) z załączeniem planów w dwóch egzemplarzach.

Podający obowiązany w razie zachodzącej wątpliwości złożyć dowód własności przedmiotu, czy gruntu pod budowę przeznaczonego, albo też przedłożyć pozwolenie właściciela, a jeżeli działa w imieniu trzecich osób złożyć pełnomocnictwo.

§. 9.

Plany do budowy w dwóch egzemplarzach przedłożyć się mające powinny zawierać:

- a) Plan sytuacyjny z uwidocznieniem położenia i granic realności na zabudowanie przeznaczonej, przedmiotu budowy także powstać mającego, tudzież istniejących starych zabudowań, podwórz, dziedzińców i ogrodów, położenia przypierających sąsiednich realności i budynków z oznaczeniem ich właścicieli i Nrów tabularnych, wreszcie przypierającej ulicy, szerokości tejże, kierunku linii frontowej, a względnie regulacyjnej, ulicy i jej nazwy.
- b) Plan niwelacyjny a mianowicie przekrój podłużny i poprzeczny przez środek ulicy z dokładnem oznaczeniem liczbami wszystkich znaczniejszych wzniesień i wysokości progu drzwi wchodowych nowej budowy.
- c) Plany poziome wszystkich piętr, piwnic i poddasz, przekrój podłużny i poprzeczny i widok zewnętrzny budynku z oznaczeniem wysokości sąsiednich domów.

Na planie piwnic powinny być uwidocznione doły kloaczne, kanały domowe, połączenie ich z kanałem głównym, ich przekrój poprzeczny i spadek, dalej ścieki wodne i studnie.

Na planie poddasza należy przedstawić wszystkie mury strychowe kominowe i ogniowe.

Wszelkie miary czyli koty, odstępów budynku od ulicy i sąsiednich zabudowań, szczególnie zaś grubości murów, wysokości ubikacji i ich rozmiary mają być dokładnie oznaczone liczbami według miary mętrycznej.

Niezwykłe konstrukcye, mianowicie żelazne, mają w szczególnych rysunkach być przedstawione i moc onych w dołączonym statycznym rachunku obliczona.

Przy wykonaniu reperacji lub zmian częściowych wystarcza przedłożenie planu tej części budynku, w której zmiana ma być uskutecziona.

Wszystkie plany mają być wykonane na trwałym papierze lub płótnie.

§. 10.

Plany sytuacyjne, równie jak wszelkie inne plany mają być rysowane według miary metrycznej; a mianowicie plany sytuacyjne przy większej rozciągłości na skalę

1 : 1000 czyli 10 ctm. = 100 m.

przy mniejszej rozciągłości na skalę

1 : 500 czyli 10 ctm. = 50 m.

W planach niwelacyjnych należy miary długości oznaczyć według skali planów sytuacyjnych, zaś miary wysokości według skali 10. razy powiększonej.

Plany do budowy na skalę 1 : 100 czyli 10 cm. = 10 m.

Rysunki szczegółowe i konstrukcyjne mają być rysowane na taką skalę, aby dokładne ich rozpoznanie było możebnem, mianowicie w stosunku 1 : 10, 1 : 20, 1 : 50 i t. p.

§. 11.

Plany do zatwierdzenia przedłożone mają być opatrzone podpisem właściciela albo umocowanego zastępcy, jakoteż przez autora planów, a w razie jeżeli inna osoba wykonanie budowy objęła i przez tę ostatnią.

§. 12.

Po wniesieniu podania o pozwolenie na budowę przeprowadzi Magistrat w najkrótszym czasie, celem zbadania projektu budowy, komisję złożoną z administracyjnego i technicznego urzędnika.

Komisya ta powinna w ogólności odbywać się na miejscu budowy, Magistrat może jednak zarządzić komisję w urzędzie, wszakże i w takim razie służy interesowanym stronom prawo żądania oględzin na miejscu.

Do komisji mają być zawezwani: właściciel przeprowadzić się mającej budowy albo jego pełnomocnik, kierujący budową, sąsiedzi, w ogóle wszyscy, którzy przy tej budowie są interesowani.

Komisya starać się będzie o usunięcie przeszkód w drodze dobrowolnej ugody. Gdyby ugoda do skutku nie przyszła, podniesione zaś zarzuty dotyczyły praw prywatnych, natenczas przekazuje się spór na drogę sądową.

Pozwolenie na budowę może być udzielonem z wyjątkiem punktów z tytułu prawa prywatnego zakwestyonowanych, zaś co do tych

punktów orzec należy, czy i o ile zamierzona budowa ze względów publicznych uskutecznią być może.

Podniesione z tytułu prawa prywatnego zarzuty, których rozstrzygnięcie na drodze sądowej zastrzeżonem zostało, mają w załatwieniu podania wyraźnie być wymienione.

Protokół powyższego postępowania ma być podpisany przez wszystkie obecne strony.

Przepisane powyżej przeprowadzenie komisji nie ma miejsca, jeżeli przedłożone plany budowy opatrzone są pisemnem zezwoleniem współwłaścicieli, dożywników, sąsiadów i tych wszystkich w ogóle, którzy przy zamierzonej budowie są interesowani.

§. 13.

Na podstawie planów w §. 8. przepisanych i rozprawy czy protokołu komisji w §. 12. określonego, udziela się podającemu przy zwrocie jednego egzemplarza przedłożonych i klauzulą zatwierdzenia opatrzonych planów pozwolenie na budowę (konsens) bezwarunkowo, lub też z ograniczeniami bliżej poszczególnionemi.

O udzieleniu lub odmówieniu konsensu zawiadamia się podającego i wszystkie te strony, który przeciw zamierzonej budowie zarzuty podniosły. Przeciw temu oznaczeniu, służy im droga rekursu. Rekurs powinien być wniesiony w przeciągu 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia, w przeciwnym bowiem razie będzie bezwzględnie odrzuconym.

Załatwienie podania o konsens na budowę ma być doręczone stronom w przeciągu dni 15, jeżeli zaś sprawa podlega rozstrzygnięciu Reprezentacyi miasta, w przeciągu dni 30.

§. 14.

Przy podaniu o konsens na budowę zakładu przemysłowego lub fabryki w myśl ustawy przemysłowej, powinna celem jednoczesnego dochodzenia przez właściwą do tego komisję równocześnie wniesioną być prośba o konsens przemysłowo-policyjny na wykonywanie odnośnej przemysłowości.

Konsens na budowę takiego zakładu odrębnie uzyskany nie uprawnia do wykonywania tamże przemysłu, które wymaga osobnego przemysłowo-policyjnego konsensu.

§. 15.

Bez konsensu na budowę a w razie rekursu przed rozstrzygnięciem tegoż przez właściwą władzę budowy rozpoczynać nie wolno.

§. 16.

Do potwierdzonych planów należy ściśle się zastosować. Odstąpienie od nich dozwolone jest tylko w tych przypadkach w których według §. 2. wystarcza doniesienie miejskiemu Urzędowi budowniczemu.

Przed udzieleniem pozwolenia na zamieszkanie należy w powyższym przypadku przedłożyć plany należyście sprostowane celem ich wymiany za plany pierwotne.

§. 17.

Potwierdzone plany i konsens na budowę mają dla nżytku nadzorujących organów Magistratu na miejscu budowy zawsze być przechowane.

§. 18.

Jeżeli w przeciągu dwóch lat od udzielenia konsensu budowa wcale nie rozpoczęta, albo po rozpoczęciu przez dwa lata zawieszona była, albo po udzieleniu konsensu, jednakże przed rozpoczęciem budowy, zmiana potwierdzonych planów ze względów policyjno - budowniczych potrzebną się okazała, winien budujący postarać się o nowy konsens.

Dział II.

Przepisy szczegółowe o budowlach.

A. Co do kierownictwa budowy, bezpieczeństwa i porządku publicznego.

§. 19.

Każda budowa ma być kierowaną i wykonywaną przez osoby w myśl ustawy przemysłowej do tego upoważnione, które przed rozpoczęciem budowy winny zapisać do księgi na ten cel w miejskim Urzędzie budowniczym przeznaczonej, oświadczenie że obejmują odpowiedzialne kierownictwo, a względnie wykonanie w mowie będącej budowy.

Kierownictwo a względnie wykonywanie budowy przez nieupoważnioną do tego osobę, jest niedozwolone.

Każda zmiana w kierownictwie, a względnie wykonaniu budowy ma być doniesioną miejskiemu Urzędowi budowniczemu w przeciągu 24 godzin.

Nowo obejmujący kierownictwo, a względnie wykonanie budowy, winien w tymże czasie zapisać w Urzędzie budowniczym powyżej wskazane oświadczenie. W czasie zmiany w kierownictwie, a względnie wykonania budowy, mają być wstrzymane roboty pod odpowiedzialnością właściciela budowy.

Kierownik, a względnie wykonawca budowy odpowiada za umiejętność, dokładne i trwałe jej wykonanie, za bezpieczeństwo wszelkich urządzeń pomocniczych w celu budowy przedsięwziętych, za dotrzymanie postanowień tej ustawy i odnośnych przepisów.

§. 20.

O rozpoczęciu budowy należy zawiadomić miejski Urząd budowniczy najpóźniej 24 godzin przed rozpoczęciem onej.

Przy każdej budowie i naprawie budynku od ulicy należy znaki ostrzegające umieścić, — w wypadkach zaś takich, gdzie materiały budowlane, ziemia, narzędzia i t. p. są na ulicy złożone, albo drogi i place publiczne rozkopane, należy nocną porą utrzymywać przed placem budowy latarnie oświetlone, a w razie potrzeby straż nocną.

Każdą budowę, nie wykluczając nasadzenia pięt, zmiany wiązań dachowych i t. p. w śródmieściu i w bliższych, albo więcej frekwentowanych ulicach na przedmieściu, należy przed rozpoczęciem roboty na czas jej trwania, zagrodzić od ulicy parkanem.

Co do opłat placowego za wysunięcie parkanu na ulicę, jako też za dozwolone wyjątkowo składanie materiałów budowlanych na ulicach i placach publicznych, obowiązuje taryfa opłaty placowego.

Składanie materiałów budowlanych, o ile takowe według poprzedzającego ustępu nie zostało wyjątkowo dozwolone za opłatą placowego, niemniej gaszenie wapna i zarabianie zaprawy na ulicach i placach publicznych, jest zakazane.

Ziemie z fundamentów wykopaną, niemniej rumowisko należy natychmiast wywozić.

Przy rozbieraniu budynków nie wolno rumowiska spuszczać z góry inaczej jak tylko w naczyniach lub trąbach zamkniętych, również nie wolno materiału drzewnego zrzucić z dachu lub pięt na ulicę, ale tylko spuszczać.

B. Co do położenia budowy.

a) Przy ulicach i placach publicznych.

§. 21.

W ulicach głównych wolno przy froncie stawiać tylko budynki główne, budynki zaś podrzędne służące na gospodarcze lub tym podobne cele, jako to: stajnie, wozownie, i t. p. mają być w podwórzu umieszczone.

Gdyby ze względu na położenie miejscowe budynki te tylko przy froncie postawione być mogły, a względy publiczne nie stały na przeszkodzie, może pozwolenie do tego wyjątkowo być udzielonem. Natenczas wszakże należy budynki te opatrzyć odpowiednią fasadą.

Budynki frontowe muszą przypierać bezpośrednio do siebie lub do granicy sąsiedniej, w przeciwnym razie powinna ich odległość najmniej 12 m. wynosić, zaś fasada przyczółka domu zastosowaną być do fasady frontowej.

W ulicach głównych nie wolno przy froncie stawiać domów parterowych. Gdzieby to wyjątkowo dozwołonem zostało, tam należy mury w takiej grubości wyprowadzić, aby nasadzenie nań piętra w przyszłości nastąpić mogło.

Budynki główne należy stawiać bezpośrednio w linii frontowej ulicy; jeżeli jednak zamierzonem jest utworzenie ogrodu lub zajazdu przed nimi, może być pozwolonem cofnięcie tychże od frontu pod następującymi warunkami:

- aa) Budynek cofnięty powinien tak być budowanym, jak to dla domów frontowych przepisano; wile w ogrodzie położone, pięknej architektury, mogą być wyjątkowo w całości lub częściowo jako budynki parterowe stawiane.
- bb) Odstęp budynku od ulicy nie powinien mniej jak 3 m. wynosić, na placu tym nie wolno stawiać podrzędnych budynków, ani go na skład, magazyn lub w inny szpecący sposób używać.
- cc) Odgraniczenie od ulicy winno natenczas być sporządzone ze sztachet lub krat ozdobnych.

§. 22.

Domów mieszkalnych nie wolno budować wyżej jak na trzy piętra.

Mezanim służący na mieszkanie liczy się za piętro.

Domy jednopiętrowe mogą wszędzie być budowane na froncie ulicy bez względu na jej szerokość.

Domy dwu — lub więcej piętrowe wolno tam tylko stawiać, gdzie ich wysokość nie przewyższa szerokości ulicy w tem miejscu. Wszakże dozwolonem być może:

- aa) W miejscu, gdzie dom już istniał, budować dom nowy w wysokości dawniejszego.
- bb) W ulicy częściowo już zabudowanej wyprowadzić dom nowy do wysokości domów tamże istniejących.

Jeżeli domy są cofnięte od frontu według warunków §. 21. wolno podnieść ich wysokość w miarę szerokości odstępu.

Wysokość frontu mierzy się od najwyższego punktu chodnika do górnej krawędzi gzymsu głównego.

§. 23.

- aa) Schody przed domami, kraty i poręcze wystające, drzwi na zewnątrz otwierające się, jakoteż inne tego rodzaju przedmioty po za linię frontową sięgające, nie są dozwolone.
- bb) Okna lub okiennice na ulice wychodzące, które nie są umieszczone w wysokości przynajmniej 3 m. nad chodnikiem, należy urządzić do otwierania na wewnątrz lub tak, aby na ulicę nie sterczały i zupełnie do muru przylegały.
- cc) Balkony otwarte dozwolone są tylko w ulicach mających więcej jak 10 m. szerokości. Takowe włącznie z poręczą z ogniotrwałego materiału zbudowane być winny.

Balkony kryte dozwolone są tylko w ulicach najmniej 15 m. szerokich. Odległość ich od sąsiedzkiej realności ma najmniej 3. m. wynosić, wyskok zaś nie może 1.25. m. przewyższać. Długość balkonów krytych nie powinna zazwyczaj przechodzić szerokości odstępu między osiami dwóch okien, większa długość dozwoloną być może po rozpoznaniu rzeczy w każdym przypadku z osobna.

Części, balkony kryte dzwigające, mają być sporządzone z kamienia lub żelaza.

- dd) Na urządzenie wystaw sklepowych, godeł, markiz i t. p. należy postarać się o pozwolenie, (w pierwszym wypadku z dołączeniem planów). Wyskoki wystaw sklepowych nie powinny 25 cm. przewyższać. Wszelkie godła, latarnie, i t. p. powinny być umieszczone w wysokości najmniej 3 m., zaś markizy najmniej 2.25 m. nad chodnikiem, mierząc przy wiszących przedmiotach od punktu najniższego.
- ee) Wyskoki cokłów po za linię budowy dozwolone są przy domach frontowych aż do 10 cm. Gdyby z architektonicznych względów powiększenie wyskoku cokłów, albo wysunięcie ryzalitów, bram ozdobnych, filarów, kandelabrow i t. p. na chodnik, było pożądanem, należy osobne na to uzyskać pozwolenie.

§. 24.

Fasady domów frontowych nie powinny zasadom dobrego gustu się sprzeciwiać, ani szpecąciami lub dla oczu szkodliwymi kolorami być malowane.

§. 25.

Każdą realność należy od drogi publicznej odgraniczyć.

W śródmieściu i przy głównych ulicach przedmieść należy podwórza przy realnościach w głębi zabudowanych odgraniczyć od ulicy murem, ogrody ozdobnymi sztachetami, zaś place pod budowę w częściach miasta zabudowanych przynajmniej parkanem.

W odległych i ubocznych ulicach mogą podwórza i ogrody być odgraniczone od ulicy parkanem, zaś grunta do uprawy płotem lub barjerą.

§. 26.

Wszystkie dachy budynków spadkiem ku ulicy zwrócone, powinny być opatrzone rynnami przynajmniej 25 cm. szerokimi, jakoteż rurami spustowymi z ogniotrwałego materiału, o ile możliwości w murze umieszczonemi.

Na dachach blachą krytych mają rynny być umieszczone nad okapem dachu, jednakże nie powinien odstęp rynny od okapu w najszerszym miejscu wynosić więcej jak 30 cm. Gdyby z architektonicznych lub innych względów szerokość tę przekroczyć wypadło, należy przez stosowny przyrząd zapobiedz zesuwananiu się śniegu z odstępu tego.

Rury spustowe należy o ile możliwości prowadzić wprost do kanału. Gdzieby to ulegało trudnościom, należy wylot najwyżej 30 cm. nad chodnikiem umieścić.

Balkony powinny być opatrzone w rynny odpowiedniej szerokości, zaś rury spustowe po frontowej ścianie budynku prowadzone.

b) W podwórzach.

§. 27.

Wielkość podwórz jest zależną od ich kształtu, od rozciągłości, wysokości i sposobu użytkowania przypierających budynków, i ma być tak wypośrodkowaną, aby względem sanitarnym co do przystępu powietrza i światła, tudzież względem ogniowo policyjnym zadosyć było uczynionem.

§. 28.

W realności, w której na podwórzu zabudowania istnieją, albo w myśl §. 27. w przyszłości powstać mogą, należy bramę wjazdową we frontowym urządzić domu.

Szerokość i wysokość takiej bramy powinna najmniej 2.5 m. wynosić.

Jeżeli w jednej i tej samej realności jest kilka podwórz, powinny być urządzone przejazdy z jednego do drugiego w wielkości powyżej wskazanej.

§. 29.

Dziedzince i podwórza, o ile na ogród nie są używane, należy wybrukować, albo wyszutrować i opatrzyć w brukowane ścieki dla odprowadzania wody deszczowej.

§. 30.

W każdej realności, gdzie ma być stawiany dom najmniej jednopiętrowy, należy przed rozpoczęciem budowy wybudować studnię, która w bliższych częściach miasta ma być opatrzona w pompę, w odleglejszych zaś może pozostać otwartą, jednakże wtedy ma być parapetem najmniej 1 m. wysokim zabezpieczoną.

Studnia ta może być wspólną dla kilku sąsiednich realności, jeżeli z każdej w podwórzu osobny do studni istnieje przystęp.

Wyjęte są realności, w których spód ziemny przez gęste dokoła zabudowania jest zapługawiony, lub też gdzie zwierciadło wody zaskórnej leży głębiej jak 15 m. pod poziomem ziemi, albo wreszcie gdzie przed domem studnia publiczna się znajduje.

c) Przy granicach sąsiednich.

§. 31.

Odległość budynków od granic sąsiednich nie ulega ze względów publicznych żadnym ograniczeniom z wyjątkiem zastrzeżeń §. 21., i postanawia się tylko, iż zbiorniki kloaczne lub nawozowe mają od granicy sąsiedniej najmniej o 2 m. być oddalone.

C. Co do użytkowania.

§. 32.

Budynki na zamieszkanie przeznaczone powinny tak być zbudowane, aby ani bezpieczeństwu nie zagrażały, ani zdrowia mieszkańców nie narażały. Przeto powinny być suche i zdrowe, mieć wystarcza-

jący przystęp powietrza i światła, i przeciw niebezpieczeństwu pożaru jak najlepiej być zawarowane.

§. 33.

Ubikacje, w których ludzie mieszkać, spać, lub zwykle przebywać mają, powinny mierzyć najmniej 2.85 m. w świetle przy poziomych posobach, — zaś gdzie takowe są sklepione, najmniej 3 m. mierząc w najwyższym punkcie sklepienia. Podłoga parterowych ubikacji powinna najmniej 50 cm. nad teren być wzniesiona. Wyjątkowo dozwala się obniżenie aż do 15 cm. dla ubikacji, które na sklepy są przeznaczone, jeżeli pod nimi są piwnice a spód ziemny jest suchy, albo sztucznie od zawilgocenia zabezpieczony.

Podział poziomy piętra parterowego na dwie kondyguacje za pomocą pułapu dozwala się w lokalnościach na sklepy służących, jednakże nie wolno górnych ubikacji zamieszkiwać, ale takowe tylko na składy towarowe używać.

§. 34.

Pomieszkania w piwnicach nie są dozwolone. Wyjątek stanowi się w tych tylko przypadkach, gdzie naturalna spadzistość terenu wymaga budowy znacznie nad poziom wzniesionych i świetlistych piwnic, a raczej suterenu, albo jeżeli w domach ozdobnych z uwzględnieniem §. 21. w ogrodach położonych, na mieszkanie dla jednej tylko rodziny urządzonych, mają służyć ubikacje w piwnicach na kuchni, pomieszczenie dla służby i t. p.

Natenczas wszakże należy następującym warunkom zadosyć uczynić:

- a) Spód ziemny powinien być zupełnie suchy i piaszczysty albo opoczysty.
- b) Najmniej połowa całej wysokości piwnicy w świetle, w §. 33. ustanowionej, powinna leżeć po nad przyległym terenem, zaś okno mieć najmniej 1 m. wysokości.
- c) Bezpośrednio na ulicę nie wolno drzwi urządzać.

§. 35.

Pomieszkania w obrębie poddasza czyli strychu nie są dozwolone.

Wyjątek stanowią pojedyncze pokoje w pałacach lub wилach ozdobnych, których dachy ze względów architektonicznych mają strome kształty i tworzą przestronne poddasza, jednakże tylko wtedy, jeżeli pałace te lub wile na mieszkanie dla jednej tylko rodziny są urządzone, od najbliższej granicy sąsiedniej najmniej 10 m. oddalone, od strychu i sieni murowanymi lub przynajmniej ryglowemi i tynkowanymi ścianami oddzielone, i odpowiadają zresztą postanowieniom §§. 32 i 33.

§. 36.

Celem wypuszczania pary i wyziewów niezdrowych mają być w kuchniach pod sufitem urządzone otwory w wielkości najmniej 15 cm. w kwadrat do osobnego komina wentylacyjnego, i drzewczkami lub żaluzjami żelaznymi opatrzone.

§. 37.

Każdy dom mieszkalny powinien być opatrzony w odpowiednią ilość piwnic na pomieszczenie drzewa opałowego.

Bezpośrednio na ulicę nie wolno z piwnic drzwi urządzać.

Gdzie wysoki stan wody zaskórnej, albo techniczne przeszkody budowę piwnic utrudniają, należy w myśl §. 40 *a* wybudować na pomieszczenie drzewa opałowego drewniane w odpowiedniej wielkości.

D. Co do konstrukcyi.

§. 38.

Wszelkie materiały do budowy użyte, niemniej wiązania i konstrukcyje, powinny takiej być dobroci i mocy, jakiej według zasad technicznych ogólnie przyjętych i za dobre uznanych wymaga cel budowy.

Murować niewolno w porze, w której zniszczenie kleistości zaprawy murarskiej skutkiem mrozów nastąpić może.

§. 39.

Zwykły format cegieł ustanawia się na:

29	cm. długości
14	„ szerokości
6.5	„ grubości

po wypaleniu.

§. 40.

Co do konstrukcyi ścian postanawia się:

a) Ściany zewnętrzne domów mieszkalnych, stajen i wszelkich budynków piętrowych jakoteż takich, w których ogniska mają być urządzone, powinny być przez wszystkie piętra z cegły lub kamienia murowane.

Budynki bez ognisk jako to: wozownie, magazyny, drewniane itp. mogą być do wysokości 5 m., od terenu do okapu, mierząc, budowane w pruski mur, czyli z drzewa w ryglówkę

wiązanego, jednakże przedziały ryglówek powinny być cegłą murowaną, zaś te ściany, które do ulicy albo do granicy sąsiedzkiej przypierają, całkowicie z cegły wyprowadzone.

Ściany z drzewa można sporządzać tylko dla wolno stojących wychodków, altan, gołębników, kregielni i t. p. albo w budynkach stawianych na krótki i ściśle ograniczony przeciąg czasu, n. p. na widowiska, na skład materiałów lub narzędzi przy budowach i t. p.

- b) Ściany wewnętrzne, a mianowicie: ściany dźwigające pokłady belkowe, ściany kominowe i ściany ogniochronne czyli mury ogniowe, powinny bezwarunkowo, zaś ściany przedziałowe tam, gdzie to jest możebnem, całkowicie z cegły być murowane. Gdzie ściany przedziałowe na piętrach, z powodu podziału wewnętrznego nie trafiają na siebie, tam mogą one być zbudowane albo w pruski mur o przedziałach cegłą na zaprawie wapiennej wymurowanych, albo z dwóch warstw tarcic w krzyżujących się kierunkach zbitych. W obu razach należy powierzchnię drzewa wytrzciniować i wyprawić. O oddaleniu tychże ścian od kominów i ognisk stanowi §. 46.

Ściany ryglowe, bez wymurowania przedziałów obu stronnic, tarcicami pobite są wzbronione.

§. 41.

Ponieważ oznaczenie grubości murów zależnem jest od każdorazowych szczegółowych warunków a mianowicie od wysokości pięter, rozpiętości ubikacyi, konstrukcyi i obciążenia pokładów belkowych, ilości i rozpiętości otworów i t. p., przeto postanawia się następujące ogólne dyrektywy:

- a) Przy murach ceglanych należy grubość muru zastosować do formatu cegieł. Przeto dozwolonem jest zakładać mury tylko w grubości $\frac{1}{2}$, 1, $1\frac{1}{2}$, 2, i t. d. cegieł. Grubość tę należy przy kotowaniu planów wyrażać jak następuje:

mur $\frac{1}{2}$ cegły gruby przez 15 cm.

" 1 " 30 "

" $1\frac{1}{2}$ " 45 "

" 2 " 60 "

" $2\frac{1}{2}$ " 75 "

" 3 " 90 "

i t. d.

- b) Jeżeli mury przez założenie w nich licznych lub wielkich otworów są tak osłabione, że filary, nie posiadałyby wystarczającej siły, gdyby ze zwykłego muru ceglanego były sporządzone, należy takowe murować z cegły mocno wypalanej na cemencie, albo z kamienia lub żelaza sporządzić, — co w planach uwidoczniem być powinno.

- c) Poniżej 75 cm. grubości nie wolno murów z kamienia łamanego zakładać.
- d) Mury pokładami belkowemi obciążone, a mianowicie:

Mury zewnętrzne

mają być w ubikacjach najwyższego piętra, mierzących więcej jak 6, 5 m. rozpiętości, grubości 2 cegieł, poniżej 6, 5 m. rozpiętości, grubości $1\frac{1}{2}$ cegły.

W każdym niższym piętrze, jakoteż w fundamentach, należy mury o pół cegły rozszerzyć.

Mury wewnętrzne

mają w najwyższym piętrze mieć grubość na $1\frac{1}{2}$ cegły,

Z następujących pięter mogą, każdorazowo dwa, w jednostajnej o pół cegły stopniowo ku dołowi rozszerzonej grubości być prowadzone.

- e) Mury nieobciążone, a mianowicie :

Mury zewnętrzne

mają w najwyższym i następującem niższym piętrze mieć grubość na $1\frac{1}{2}$ cegły — z następujących pięter mogą każdorazowo dwa, w jednostajnej o pół cegły stopniowo ku dołowi powiększającej się grubości być prowadzone.

Mury wewnętrzne

mają w najwyższym piętrze w ubikacjach, posiadających więcej jak 6·5 m. rozpiętości, jakoteż w klatkach schodowych poniżej 4 m. szerokości mieć grubość na 1 cegłę, zaś w ubikacjach poniżej 6·5 m. rozpiętości grubość na $\frac{1}{2}$ cegły.

W pierwszym przypadku mogą mury przez najwyższe i następujące niższe piętro w jednostajnej grubości na 1 cegłę być prowadzone, rozszerzając takową stopniowo jak powyżej co drugie piętro.

W drugim przypadku należy mury $\frac{1}{2}$ cegły grube w następującem niższym piętrze do 1 cegły rozszerzyć, prowadząc je

odtąd co dwa piętra w jednostajnej grubości i rozszerzając takową stopniowo co drugie piętro jak powyżej.

Do klatek schodowych, które mają więcej jak 4 m. szerokości, odnoszą się przepisy dla murów zewnętrznych nieobciążonych.

f) Mury piwniczne i fundamentowe należy założyć o $\frac{1}{2}$ cegły, względnie 15 cm. mocniej, aniżeli mury parterowe.

§. 42.

Poddasza domów sąsiednich do siebie przypierających albo budynków mających więcej jak 30 m. długości oddzielić należy murami ogniowemi.

Mury te mają o 50 cm. po nad dach być wyprowadzone, grubość ich ma najmniej 1 cegłę wynosić, przy wysokości zaś nad 3 m. mają być odpowiednio filarami wzmocnione.

Belków i wiązań dachowych nie wolno w nie wpuszczać i oprócz drzwi żadnych otworów w nich urządzać.

Drzwi te mają być żelazne, albo obostronnie żelazną blachą pobite, i w kamiennej oprawie osadzone.

§. 43.

Posoby piwnic należy w grubości najmniej $\frac{1}{2}$ cegły, w bramach zaś przejazdowych i miejscach, gdzie ciężary są nagromadzone, w grubości najmniej 1 cegły przesklepić.

Posoby na piętrach mogą być albo sklepione, albo z belek sporządzone.

W sieniach, przejazdach i klatkach schodowych należy użyć do sposób belek dyblowanych.

Pokłady belkowe na piętrach powinny być opatrzone powalą nakrytą rumowiskiem, albo piaskiem, jako też sufitem trzciniowym i wyprawionym.

Odmienne postanowienie może nastąpić wyjątkowo i w każdym przypadku z osobna:

Powalą strychowa powinna być nakrytą rumowiskiem, a na tem warstwą gliny ubitej 6 cm. grubiej, albo posadzką z cegieł, której szpary powinny być zalane zaprawą wapienną lub gliną.

§. 44.

W każdym domu mieszkalnym powinna istnieć za pomocą schodów komunikacja na strych, do piwnicy, na podwórze i na ulicę, jedna lub więcej według wielkości budynku.

W ogóle powinny schody być ogniotrwale urządzone.

W domach parterowych i jednopiętrowych mogą być dozwolone schody drewniane.

W domach dwu lub więcej piętrowych powinny główne schody, — jeżeli drugie boczne tamże nie istnieją, — całkowicie z ogniotrwałego materiału być sporządzone. Boczne schody mogą być drewniane jeżeli są w komunikacyi z głównymi schodami ogniotrwałymi.

Szerokość schodów głównych niepowinna wynosić mniej jak 1. 25. m., bocznych mniej jak 1. m. Wysokość stopni w schodach niepowinna mierzyć więcej jak 16. cm., szerokość mniej jak 29. cm. w linii podziałowej. Linia podziałowa przyjmuje się w odstępnie 45 cm. od ściany.

Porcze schodów muszą być tak urządzone, ażeby zesuwanie się po nich było niemożliwym.

Komórki i t. p. pod schodami, — ogniska zaś, otwory kominowe i t. p. w klatce schodowej — są wzbronione.

Klatka schodowa winna być oddzieloną od strychu pełnym murem i sklepieniem albo posobą z belek dyblowych, i powinna być od dołu wytrzciniowaną i wyprawiona, — od strychu zaś opatrzona posadzka ceglana lub polepą na rumowisku.

Drzwi na strych prowadzące muszą być żelazne, albo żelazną blachą od strychu pobite, i osadzone w węgarach kamiennych. Drzwi leżące do podnoszenia tylko urządzone, nie są dozwolone.

§. 45.

Mury fundamentów wolno zakładać tylko na przydatnym na ten cel, rodowitym gruncie, albo na sztucznych substrukcyach, nigdy zaś bezpośrednio na spodzie grzęskim lub nasypie. Jeżeli w grzęskim gruncie substrukcyje drewniane pod fundamenta użyte być mają, należy założyć je najmniej 30 cm. poniżej zwierciadła wody zaskórnej.

Budynki w mokrym gruncie opatrzone być muszą przeciw szerzeniu się wilgoci warstwą izolacyjną w wysokości 15 cm. poniżej podłogi parteru.

§. 46.

Palowiska.

a) Ogólne przepisy.

Wszelkie palowiska należy tak urządzać, aby z nich pożar powstać nie mógł, i aby dymem lub sadzą niezanieczyszczały powietrza w sposób dla publiczności dokuczliwy.

Przy urządzeniu większych palowisk na cele przemysłowe jak n. p. suszarnie i t. p. należy przedłożyć szczegółowe plany, na podstawie których ustanowione będą warunki urządzenia onych.

b) Ogniska otwarte. PrzedSIONKI kominowe.

W lokalnościach, w których wyrabiają się, albo gromadzą materiały łatwo zapalne, nie wolno urządzać otwartych ognisk.

W ubikacjach, które nie są przesklepione, należy nad ogniskiem otwartem umieścić murowaną albo blaszaną kapę tak, aby wszechstronnie po za krawędzie o 30 cm. wystawała.

Dym z otwartych ognisk wolno tylko kominami przełazowemi odprowadzać. Podłogę do koła ogniska należy opatrzyć posadzką ceglana albo stale przytwierdzoną płytą blaszaną w szerokości 60 cm. PrzedSIONKI kominowe należy z kamienia lub cegły budować, przesklepić i opatrzyć posadzką kamienną, lub płytą blaszaną i drzwiami żelaznemi, albo przynajmniej od środka blachą pobitemi i w ramie kamiennej lub żelaznej osadzonemi.

c) K o m i n y.

Wszelkie kominy należy wyprowadzić z fundamentów budynku, albo oprzeć je na murowanych filarach, arkadach, sklepieniach lub żelaznych podporach, w żadnym zaś przypadku nie wolno opierać je na belkach drewnianych.

Otwór ich powinien mierzyć:

dla kominów przełazowych najmniej 48. cm. w kwadrat,

dla kominów wązkich czyli rosyjskich 15 cm. albo 25 cm. w przekroju okrągłym.

Kanały wentylacyjne nie podlegają ograniczeniom.

Co do kominów fabrycznych dane będą szczegółowe postanowienia w każdym przypadku z osobna.

Kominy przełazowe powinny być urządzone nad ogniskami otwartymi, niemniej przy piecach piekarskich i wędzarniach; jeżeli nie są umieszczone bezpośrednio nad ogniskiem, winny mieć łatwo przystępne otwory włączowe; jeżeli szersze są nad 55 cm., należy je w takie opatrzyć przyrządy aby przełazenie było możebnem dla kominiarza.

Do jednego i tego samego komina wolno wpuszczać dymy tylko z jednego i tego samego piętra, a mianowicie do komina 15 cm. szerokiego 2 dymy, do komina 25 cm. 3 dymy.

Przekrój kominów wązkich powinien w całej długości być jednostajny, niemniej powinny takowe o ile możności w pionowym kierunku być prowadzone. Większa pochyłość aniżeli pod 60tym stopniem do poziomu, nie jest dozwoloną i tam tylko przypuszczalną,

gdzie to jest nieuniknionem. Natenczas należy jednakże w miejscach, gdzie kierunek się zmienia, umieścić otwory do czyszczenia.

Policzki kominów powinny mieć najmniej pół cegły grubości; jeżeli zaś kominy mocnemu rozgrzaniu podlegają, jak przy piecach piekarskich, albo ogień łatwo udzielać mogą, jak przy wędzarniach, należy policzkom dać grubość najmniej 1 cegły.

Jeżeli kominy znaczną mają wysokość albo wolno stoją, należy powiększyć grubość policzków w miarę potrzeby.

Od wewnętrznego obwodu komina ma być wszelkie drzewo oddalone najmniej o pół cegły.

Dolne wyciory kominów wązkich mają o ile możliwości do piwnic być sprowadzone; tak na dole jak na poddaszu należy urządzić w nich otwory do czyszczenia w szerokości przekroju kominowego, zaś 25 cm. wysokie. Takowe mają być zamknięte podwójnemi od siebie odstępującemi, na felce zapadającemi, żelaznemi drzwiczkami, i według piętr i ubikacyi numerowane. Na poddaszu należy je w wysokości 1 m. nad polepą, albo posadzką, lub też nad pomostem umieścić.

Od tychże otworów ma być wszelkie drzewo najmniej o 60 cm. oddalone, albo w przeciwnym razie blachą obite.

Rury piecowe mają najmniej o 60 cm. od sufitu być oddalone.

Jeżeli kominy wązkie nie są od środka murowane osobno na ten cel formowanemi cegłami, albo rurami glinianemi wykładane, powinny na wewnątrz gładko być wytynkowane.

W obrębie strychu powinny kominy na zewnątrz być wyprawione przynajmniej 60 cm. nad tenże, jeżeli zaś w innych miejscach dach przecinają, przynajmniej 1 m. nad dach albo 60 cm. nad szczyt tegoż.

Nagłówki kominów mają być nakryte płytami kamiennemi.

d) Piece piekarskie. Wędzarnie.

Piece piekarskie powinny być przysklepione podwójnym sklepieniem.

Sciany wędzarni powinny być sporządzone całkowicie z cegły i opatrzone drzwiami żelaznemi, lub co najmniej blachą od środka obitemi, zaś do zawieszania wędlin hakami, albo prętami żelaznemi, w murze osadzonemi.

e) Piece pokojowe. Kominy blaszane.

Piece, które bezpośrednio na podłodze stoją, należy cegłą w wysokości 30 cm. podmurować. Jeżeli takowe na nóżkach stoją; wystarcza podmurowanie na 15 cm.

Piece żelazne które nie stoją na nóżkach, należy stawiać na podmurowaniu z cegły lub kamienia 15 cm. wysokiem.

Przed drzwiczkami ogniowemi tak pieców jak kuchen należy płyty blaszane dla chwywania iskier stale przytwierdzić.

Zastąpienie murowanych kominów rurami blaszanemi wewnątrz budynku, prowadzenie takowych przez ściany drewniane, zwłaszcza wypuszczanie ich w ścianach zewnętrznych na ulicę lub podwórze, niemniej używanie pieców żelaznych w miejscach, gdzie materiał łatwo zapaleniu podlegający się wyrabia lub gromadzi, jest zakazane.

§. 47.

Wiązania czyli stolce dachowe należy zbudować oddzielnie od powały strychowej, jako też od muru ogniowego, i nie wolno ani w powałę ani w mur żadnych części konstrukcyjnych wpuszczać.

Pokrycie dachów należy na wszystkich budynkach w obrębie śródmieścia i przedmieść zabudowanych, jakoteż na wszystkich domach piętrowych z ogniochronnego materiału uskutecznić.

Gzymsy okapowe wolno tylko z cegły, kamienia lub blachy sporządzać.

Wyskoki okapowe w podwórzach nad gankami otwartymi mają od dołu być sufitowane.

Dymniki na dachach należy opatrzyć okiennicami do zamknięcia.

§. 48.

Ganki zewnętrzne czyli korytarze otwarte, — na podwórzowych frontach budynków, należy oprzeć na kroksztynach albo podporach z ogniotrwałego materiału i ogniotrwałymi poręczami opatrzyć. Gdzie ganki te tworzą jedyny przystęp do ubikacyj mieszkalnych albo schodów, mają być całkowicie z ogniotrwałego materiału zbudowane, szerokości najmniej 1·25 cm.

Jeżeli ganki przy wilach, w §§. 3, 34 i 35 uwzględnionych, stanowią architektoniczne przyozdobienie, mogą być całkowicie z drzewa sporządzone.

§. 49.

Klatki okna górnego, czyli latarnie w dachu, winne być całkowicie z cegły murowane i ogniotrwałe od poddasza zamknięte.

Ramy, okna i pręty przedzielające należy z żelaza sporządzić.

§. 50.

W każdym domu piętrowym powinny istnieć wychodki na piętrach w połączeniu z mieszkaniem, w parterowym zaś w bliskości na

podwórzu, w takiej liczbie, aby na dwa pomieszkania przynajmniej jedna komórka przypadała.

Dla wil jednopiętrowych w ogrodzie położonych i urządzonych na mieszkanie dla jednej tylko familji, wystarczają wychodki parterowe.

W klatce wychodka należy urządzić komin wentylacyjny przekroju najmniej 25 cm., celem odprowadzenia wyziewów z jamy kloacznej po nad dach.

Rury spustowe i gańce w wychodkach należy urządzić z kruszcu lub z gliny kamionkowej na ten cel wyrabianej.

W wychodkach według systemu szafowego z wolnym spadkiem urządzonych, należy wszystkie ściany na cemencie z doborowej cegły murować i narzutką cementową najmniej 1 cm. grubą wyprawić. Drewniane szalowania w wychodkach są wzbronione.

§. 51.

Budowy dołów kloacznych należy tak wykonać, by z nich tylko płynne nieczystości do kanału publicznego lub do wody bieżącej odpływały, zaś gęste nieczystości wywożone być mogły.

Tym celem powinny nieczystości kloaczne być zbierane:

- a) w beczkach;
- b) w zbiornikach murowanych bez odpływu;
- c) w zbiornikach murowanych z odpływem płynnych nieczystości.

Ostatni system tam tylko zastosowanie mieć może, gdzie istnieje połączenie z kanałem publicznym lub wodą bieżącą.

ad a. Przy systemie beczkowym powinny być opatrzone otwory pomiędzy rurą spustową a beczką wiekami szczelnie zamykającymi się, zaś komórka, w której beczki się mieszczą, powinna mieć taką wielkość, aby dwóch ludzi tamże około beczki wygodnie poruszać się mogło, -- niemniej powinna mieć odpowiednio urządzony otwór dla przystępu robotników i podnoszenia względnie spuszczenia beczek.

ad b. Zbiorniki kloaczne powinny samoistnie i oddzielnie od innych budynków być zbudowane i mieć najmniej 7 m. sześciennych wymiaru.

Mury ich mają być prowadzone z cegły do stopniałości wypalanej, na zaprawie cementowej w grubości najmniej $1\frac{1}{2}$ cegły, obustronnie wytynkowane zaprawą cementową wewnątrz starannie gładzoną, -- posadzka zaś ma być sporządzona na zaprawie cementowej z dwóch warstw storcem kładzionych, do stopniałości wypalonych cegieł, na powierzchni powleczone warstwą zaprawy starannie gładzonej, z wyokrągleniem wszelkich rogów i kątów ze spadkiem ku jednemu punktowi. Nakrycie zbiorników powinno być opatrzone w otwór do czyszczenia, najmniej 75 cm. w kwadrat mierzący i warstwą ziemi, gruzu itp. najmniej 30 cm. grubą przykryte.

ad c. Gdzie połączenie z kanałem publicznym lub bieżącą wodą uskuteczniom być może, należy urządzić w zbiorniku tak zwanego dywizera czyli oddzielacza, t. j. ścianę dziurkowaną z drzewa, płyty kruszcowej albo murowanej na cemencie z cegieł do stopniałości wypalonych, z pozostawieniem szpar 1 cm. szerokich, poniżej której przefiltrowane płyny otworem w zbiorniku na ten cel zostawionym odprowadzone być mogą do kanału publicznego lub płynącej wody, a to kanałem albo rurami kamionkowemi lub żelaznemi w obrębie ulic i placów publicznych, albo trąbą drewnianą w obrębie realności prywatnych.

Odległość zbiorników kloacznych od granic sąsiedzkich powinno najmniej 2 metry, od najbliższych zaś studzien najmniej 8 m. wynosić.

Wpust ścieków wodnych i zlewów pomyjowych należy umieścić na odpływie po za jamą kloaczną.

Kanały z kamienia lub cegły murowane powinny posadzką w kształcie odcinka koła z cegieł sztorcem kładzionych być opatrzone i fugi ich wewnątrz do wysokości 50 cm. od posadzki cementem zalane.

Cegła na ten cel użyta ma być do stopniałości wypalona. W obrębie ulic i placów publicznych, powinny kanały być sklepione, albo mocnemi płytami kamiennemi pokryte i w odstępach najdalej 50 m. opatrzone kominami do wstępu, które wiekami kamiennemi lub żelaznemi szczelnie przykryte być mają.

§. 52.

Posoby stajen, nad którymi pomieszkania się znajdują, powinny być sklepione, dla zapobieżenia zaś szerzeniu się wyziewów należy urządzić w stajniach kanały wentylacyjne i takowe po nad dach wyprowadzić. Gdzie stajnie w osobnym na ten cel budynku się mieszczą, wystarcza posoba z belek, powalą i polepą z gliny albo posadzką na poddaszu opatrzona i z dołu sufitowana.

Składy na słomę i siano należy od innych budynków albo lokalności murem ogniowym w myśl §. 42 oddzielić.

Ścieki stajenne należy tak urządzić, aby zaplugawienie spodu ziemnego, albo zawilgocenie murów nastąpić nie mogło. Co do konstrukcyi tychże ścieków obowiązują przepisy w §. 51. dla kanałów postanowione.

§. 53.

Gnojowniki powinny być oddalone od studzien najmniej 8 m. i opatrzone ścianami i posadzką nieprzepuszczalną, jakoteż mocnemi szczelnie zamykającemi się wiekami. Co do konstrukcyi gnojowników obowiązują przepisy w §. 51. dla zbiorników kloacznych postanowione.

§. 54.

Dla ochrony materiałów i robót rękodzielniczych od wpływów atmosferycznych dozwala się stawiać poddasza, czyli szopy otwarte na filarach murowanych, albo słupkach drewnianych.

Jeżeli poddasza do granicy sąsiedzkiej przypierają, należy je z tej strony murem ogniowym w myśl §. 42. zabezpieczyć.

Co do pokrycia tych budynków obowiązuje §. 47.

D z i a ł I I I.

Budowy służące na cele przemysłowe.

§. 55.

Jako budynki przemysłowe w przeciwstawieniu do domów mieszkalnych rozumieją się fabryki, zakłady warsztatowe i magazyny.

Budynki przemysłowe dzielą się na:

- a) izolowane
- b) nieizolowane.

§. 56.

Budynki przemysłowe albo kompleksa tychże uważają się za izolowane, jeżeli każdy punkt takowych od innych budynków i granic sąsiednich najmniej 20 m. jest oddalony.

Szerokość ulic, jakoteż potoków publicznych wlicza się w to oddalenie.

Jeżeli zakłady fabryczne przypierają bezpośrednio do równych zakładów fabrycznych, natenczas wystarcza oddalenie 10 m.

Odstępu izolacyjnego zabudować nie wolno.

Budynki fabryczne izolowane, nie mające więcej jak jedno piętro wysokości, w których nie wyrabiają się albo gromadzą przedmioty łatwemu zapaleniu podlegające, mogą z wyjątkiem ścian kominowych albo tych, które do ulic publicznych przypierają budowane być z ryglówki o przedziałach cegłą wymurowanych.

Domy mieszkalne przy budynkach fabrycznych izolowanych, nie mające więcej jak jedno piętro wysokości i służące dla właściciela, urzędników i robotników, mogą jak powyżej z ryglówki być budowane, z uwzględnieniem przepisów §. 46. Jeżeli domy te przypierają do warsztatów, mają być od takowych murem ogniowym oddzielone,

niemniej ściany do ulicy przypierające mają być z pełnego muru prowadzone.

§. 57.

Budynki przemysłowe położone w bliższym oddaleniu jak 20 m. od innych budynków lub granic sąsiednich, jako też domy mieszkalne tamże położone podlegają przepisom w niniejszej ustawie dla zwykłych budynków postanowionym.

§. 58.

Do wszystkich budynków przemysłowych bez różnicy odnoszą się następujące przepisy,

- a) Na budowę tychże należy przedłożyć plany jak to w §. 9. dla zwykłych budynków jest przepisaniem.
- b) Budynki, w których kotły parowe się mieszczą, mają być od innych zabudowań, w których ludzie zazwyczaj się znajdują, w jak największej odległości stawiane, — gdzie to zaś nie jest możebnem powinny być od tychże murem najmniej na 2 cegły grubym oddzielone i lekko nakryte, w żadnym zaś razie przeklepiene.
- c) Palowiska mają odpowiadać przepisom §. 46.
- d) Ubikacye warsztatowe mają mieć najmniej 3 m. wysokości i w odpowiednią wentylacyę być opatrzone.
- e) Odpływ nieczystych lub cuchnących płynów ma tak być urządzony, aby takowe otoczeniu nie były dokuczliwe lub szkodliwe.
- f) Wychodki i pisoary dobrze wentylowane mają być umieszczone w odpowiedniej liczbie.
- g) Za siłę i trwałość budynków, w których towary lub produkta surowe się nagromadzają, albo w których maszyny są ustawione, odpowiada właściciel.
- h) Pokłady belkowe mogą być oparte na podciągach i podporach żelaznych, a nawet drewnianych, jeżeli w budynku nie mają się wyrabiać albo gromadzić przedmioty, łatwemu zapaleniu podlegające.
- i) Powąza pokładów belkowych może równocześnie służyć za podłogę, która niepotrzebuje być sufitowaną.
- k) Ściany przedziałowe mogą z drzewa być sporządzone z wyjątkiem tych miejsc, gdzie przedmioty, łatwemu zapaleniu się podlegające, wyrabiają się lub gromadzą.
- l) Wiązania dachów mogą być bezpośrednio na pokładach belkowych oparte.

- m) W każdym budynku przemysłowym o więcej piętrach muszą być ogniotrwałe schody ratunkowe, którymi w razie pożaru z budynku na dwór dostaćby się można. Schody ratunkowe powinny być w murowanem obudowaniu, i mieć strop czyli sposób ogniotrwały.

Przy obszernych fabrykach powinno być więcej schodów ratunkowych, i tak rozłożonych, ażeby odległość do schodów ratunkowych z każdego punktu niewynosiła więcej, jak 40 m. Jeżeli schody takie, w razie niebezpieczeństwa służyć mają nie dla więcej jak 50 ludzi, muszą mieć co najmniej 1.3. m., szerokości jeżeli są prosto ujęte; zaś 1.6. m. szerokości, gdyby w łuki były założone. Na każde 50. ludzi więcej powinna szerokość schodów o 0.15. m. być powiększoną.

Dla ułatwienia komunikacji mogą schody te umieszczone być na zewnątrz budynku w obręb izolacyjny zakładu.

Dział IV.

Wyjątkowe postanowienia dla budowy na realnościach od miasta odległych.

§. 59.

Dla budowy na realnościach odległych od przedmieść zabudowanych, albo na takich gruntach które ze względu na ich położenie, zastosowne ku temu uznane będą, mogą być dozwolone pewne ułatwienia w budowie, jeżeli przeznaczenie budynku, albo otoczenia jego niewymaga szczególniejszej mocy budowy, albo bezpieczeństwa od pożaru.

§. 60. (do §. 29.)

Szutrowania podwórz nie wymaga się.

§. 61. (do §. 33.)

Wysokość ubikacyj mieszkalnych może do 2.5 m. być obniżoną.

§. 62. (do §. 35.)

Zamieszkanie pokoi strychowych jest dozwolone pod warunkiem osufitowania posoby i wszelkich drewnianych ścian przystępu i lokalności samych, jakoteż ścisłego zachowania przepisów §. 46.

§. 63. (do §. 37.)

Na skład materiału opałowego mogą służyć drewnutnie.

§. 64. (do §. 40.)

Wszelkie parterowe budynki, które od najbliższych granic sąsiednich najmniej 20 m. są oddalone, mogą w całości z drzewa być budowane.

Budynki parterowe w bliższym położeniu mogą być budowane z drzewa ryglowego o podziałach należycie cegłą wymurowanych.

Budynki piętrowe powinny z twardego materiału być budowane. Wyjątek stanowią wile na letnie pomieszkania w ozdobnym stylu stawiane, jeżeli oddalenie ich od granicy sąsiedniej najmniej 20 m. wynosi. Ściany kominowe powinny jednakże z cegły być murowane i przepisy §. 46. ściśle zachowane.

§. 65.

Używanie sztucznych surogatów, a mianowicie betonu, pise, cegieł wapiennych i t. d. jest dozwolone.

Przepisy co do ilości piętr, grubości murów i t. d. podlegają w miarę okoliczności szczegółowym postanowieniom.

§. 66. (do §. 47.)

Wiązania dachów mogą być oparte na belkowaniach strychowych.

Używanie gontów na pokrycie dachów, niemniej tektury i t. p. materiałów jest dozwolone, pokrywanie słomą wzbronione.

§. 67. (do §. 50.)

W miejsce przepisu §. 50. postanawia się, że wychodki opatrzone być powinny dołem kloaczny co najmniej dylami ocembrowanym.

Urządzenia wychodków na piętrach nie wymaga się.

Dział V.

Postępowanie po ukończeniu budowy.

§. 68.

Po ukończeniu budowy należy niezwłocznie uprzątnąć materiały budulcowy, parkany, rusztowania, ziemię, gruz i t. p. i wszystko to, co wewnątrz i zewnątrz realności z powodu budowy zmienionem, uszkodzonem albo tymczasowo usuniętem zostało, kosztem własnym do pierwotnego stanu przyprowadzić.

§. 69.

Nowo wyprowadzony budynek nie powinien pierwiej być w użytek wzięty, dopóki Magistrat przekonawszy się przez komisję na miejsce zesłaną, iż przeciw użytkowaniu nowej budowy ze względów budowniczo-ogniowo i sanitarno-policyjnych żadne przeszkody nie zachodzą, pozwolenia do tego nie udzieli.

W razie gdyby się okazała potrzeba zmian lub uzupełnień, orzeknie Magistrat, czy i o ile przed uskutecznieniem takowych wzięcie w użytek nowego budynku nastąpić może, jakoteż w jakim przeciągu czasu i pod jakimi rygorami nakazane zmiany wykonane być powinny.

Komisyjne oględziny mają nastąpić w przeciągu 8mii dni po wniesieniu podania, a w następnych 8mii dniach ma załatwienie podania stronie być doręczone.

Dział VI.

Utrzymanie istniejących budynków.

§. 70.

Każdy właściciel jest obowiązany utrzymywać realność swoją w dobrym stanie, czysto i porządnie i niepowinien dopuścić, aby budynki w skutek zaniedbania zagrażały bezpieczeństwu publicznemu, na zdrowie mieszkańców szkodliwie oddziaływały, ulice publiczne speściły, albo sprzeciwiały się wymaganiom porządku i czystości.

Gdyby właściciel na wezwanie władzy powstałe wadliwości w oznaczonym terminie w myśl niniejszej ustawy nie usunął, służy prawo użycia przymusowych środków, a w ostatecznym razie przymusu do opróżnienia części lub całego budynku.

§. 71.

W razie zagrażającego niebezpieczeństwa może Magistrat zarządzić natychmiastowe opróżnienie i zabezpieczenie budynku grożącego upadkiem, a gdyby tego potrzeba była całkowite lub częściowe rozebranie onegoż. W razie oporu lub opieszałości przeprowadzi Magistrat to wszystko w drodze przymusowej.

§. 72.

Jeżeli roboty około zaczętej budowy dłużej jak 3 lata są zawieszane, albo jeżeli budynek przymusowo opróżniony w tymże przeciągu czasu nie zostanie tak naprawiony, aby znowu zamieszkałym być mógł, albo rozebrany i uprzątniętym nie będzie, natenczas służy Magistratowi prawo orzec ze względów publicznych egzekucyjną sprzedaż realności w drodze publicznej licytacji i w drodze takową u c. k. Władz sądowych w myśl ustaw obowiązujących z warunkiem, że nabywca obowiązany będzie w ciągu jednego roku realność należyście wykończyć, odbudować lub naprawić.

§. 73.

Łatanie istniejących dachów gątowych dozwolone jest tylko w tych przypadkach, gdzie wiązanie stolca jest zdrowe, zaś pokrycie w tak dobrym stanie zachowane, że jednorazowe wyłatanie w granicach $\frac{1}{4}$ części płaszczyzny dachu na każdej połaci jest wystarczającym.

Naprawa dachów, których pokrycie tak jest zniszczonem, że reperacya w powyższych granicach jest nie dostateczną, albo których stolce tak są nadpsute, że mniejszą wróżą trwałość niżeli ich pokrycie, nie może być dozwoloną. W takich przypadkach należy uskutecznić nowe pokrycie ogniochronnym materiałem, a względnie i nowy dać stolec dachowy.

Przed rozpoczęciem łatania należy uzyskać pozwolenie Magistratu.

Wszelkie dachy gątowe w śródmieściu i w przedmieściach gęściej zabudowanych mają być w przeciągu lat 15 od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy pokryte ogniochronnym materiałem.

Dział VII.

Władze do przestrzegania niniejszej ustawy powołane.

§. 74.

Władzami do przestrzegania niniejszej ustawy powołanemi są:

1. Magistrat miasta Lwowa;

2. Reprezentacja miasta Lwowa ;
3. Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego.
4. C. k. Namiestnictwo Królestwa Galicyi i Lodomeryi.

§. 75.

Magistrat miasta Lwowa jako pierwsza instancja miejscowo-policyjna:

- a) Czuwa nad wykonaniem przepisów niniejszej ustawy ;
- b) Sprawuje nadzór budowniczo-policyjny nad istniejącymi i nowo budującymi się domami ;
- c) Udziela lub odmawia konsensu na budowę, a w przypadkach wymienionych w §. 76. lit. a. przedstawia swe wnioski Reprezentacji miasta.
- d) Orzeka i nakłada kary w sprawach budowniczo-policyjnych za wykroczenia przeciw postanowieniom niniejszej ustawy i przepisom w myśl tejeż wydanym.

§. 76.

Reprezentacja miasta orzeka :

- a) o przedłożonych jej przez Magistrat konsensach do każdej budowy, do której odnoszą się postanowienia §. 4. 6. 7. i 14. tej ustawy, i w ogólności o konsensach do budowli, które szczególnie dotyczą interesów gminy ze względu na jej własność, lub ze względu na publiczną komunikację.
- b) w drugiej instancji we wszystkich sprawach budowniczych.

§. 77.

Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi orzeka w sprawach budowniczych w trzeciej i ostatniej instancji.

§. 78.

C. k. Namiestnictwo Królestwa Galicyi i Lodomeryi rozstrzyga w drugiej instancji rekursa przeciw orzeczeniom Magistratu jako władzy politycznej wydanym w sprawach w §§. 4 i 7 wymienionych, tudzież orzeka w drugiej i ostatniej instancji co do nałożonych grzywien za niewykonanie przepisów niniejszej ustawy i poleceń w myśl tejeż wydanym.

Dział VIII.

Postępowanie karne.

§. 79.

Wykroczenia przeciw niniejszej ustawie, o ile pod ustawę karną podpadają, karane będą przez c. k. sądy.

§. 80.

Wykroczenia przeciw postanowieniom §. 3. alinea 1. i §§. 15. i 19. niniejszej ustawy podlegają karze pieniężnej od 50 do 300 złr. lub karze aresztu od 1 dnia do 2 miesięcy; wykroczenia przeciw innym §§. jakoteż przeciw nakazom przez właściwe Władze w zakresie niniejszej ustawy wydanym, podlegają karze pieniężnej od 5 do 100 złr. lub karze aresztu od 1 do 20 dni. Karze podpada właściciel budowy, lub kierujący budową albo obadwaj w miarę jak który przewinił.

Kara nałożona nie uwalnia bynajmniej od obowiązku uchylecia popełnionej wadliwości budowy, jakoteż od dopełnienia zarządzeń Władzy, a nawet od zniesienia wadliwego przedmiotu budowy, jeżeli i o ile właściwa Władza takowe za konieczne uzna.

Dań 7111

Postępowanie karne

§ 72

W procesie prawnym sądowi należy o ile jest to w interesie podległego, karne być przywrócić.

§ 80

W procesie prawnym sądowi należy o ile jest to w interesie podległego, karne być przywrócić. Wskazanie przynajmniej jednego z nich jest konieczne. Wskazanie przynajmniej jednego z nich jest konieczne. Wskazanie przynajmniej jednego z nich jest konieczne.

Każde odwołanie jest dopuszczalne. Każde odwołanie jest dopuszczalne. Każde odwołanie jest dopuszczalne.